

РЕШЕНИЕ

№ 328

гр. София, 11 юли 2013 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, II наказателно отделение, в съдебно заседание на 26 юни, две хиляди и тринадесета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Лидия Стоянова

ЧЛЕНОВЕ: Юрий Кръстев

Бисер Троянов

при участието на секретаря Кр. Павлова
и в присъствието на прокурора М. Михайлова
изслуша докладваното от председателя (съдията) **Ю. Кръстев**
наказателно дело № 1013/2013 година.

Производството по чл. 346 и следващите НПК, е образувано по касационен протест на Софийска апелативна прокуратура, против въззивно решение на Софийския апелативен съд, 4-ти наказателен състав, постановено по внохд № 118/2012 г. Твърди се, че съдебният акт е постановен в нарушение на закона и при допуснати съществени процесуални нарушения. Искането е за отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане.

Представителят на Върховната касационна прокуратура поддържа протеста по изложените в него съображения.

Подсъдимата Л. Ш., чрез упълномощения си защитник – адвокат Д. Д. изразява становище, че протестът е неоснователен, поради което въззивното решение следва да бъде оставено в сила.

Върховният касационен съд, в пределите на касационната проверка по реда на чл. 347, ал. 1 НПК, за да се произнесе съобрази следното:

С решение № 6/23.04.2013 г., Софийският апелативен съд, наказателно отделение, 4-ти състав, е потвърдил присъда № 9/14.05.2012 г., постановена по нохд № С-320/2011 г., на Софийски градски съд, наказателна колегия, 13-ти състав, с която подс. Л. С. Ш. е била призната за невиновна и оправдана по обвинението ѝ по чл. 282, ал. 2, пр. 2, вр. ал. 1, пр. 1 и 2 НК, на основание чл. 304 НПК.

По протеста:

Преди всичко следва да се отбележи, както Върховният касационен съд е имал възможност многократно да отбелязва, че касационната проверка не е аналогична по съдържание и резултат на въззивната, тъй като не може да установява нови фактически положения и въз основа на тях да пререшава делото. От правомощията на съда, уредени в чл. 354 НПК произтича, че той е призван като последна, висша инстанция да осъществява контрол върху процесуалната и материално – правната законосъобразност на оспорения съдебен акт. И това е напълно естествено, защото следва духа на чл. 124 от Конституцията на Република България.

По принцип касационната проверка не е всеобхватна и служебна, а се ограничава в рамките на правната проблематика, поставена писмено от жалбоподателя, съответно от протестиращия прокурор, какъвто е случая по настоящото дело. В интерес на правосъдието отклонения от този принцип са допустими само при установяване на фрапантно несъобразяване с процесуалната форма или грубо нарушаване на закона в рамките на фактическите констатации на въззивният съд довели до накърняване на основни права на страните. Затова и по настоящото дело, касационната проверка не може да излиза извън рамките на доводите по касационния протест.

В случая, протестиращият прокурор е релевирал две касационни основания – нарушение на закона и съществено нарушение на

процесуалните правила. В подкрепа на основанието по чл. 348, ал. 1, т. 1 НПК е отбелязано в протеста, че порочната процесуална дейност на въззивният съд по оценка на релевантните факти, е довела до нарушение на материалния закон, във връзка с формираните правни изводи за невиновност на подсъдимата по повдигнатото ѝ обвинение. В тази връзка се възпроизвеждат фактите според версията на обвинението, която е била отхвърлена и от второинстанционният съд. На тази основа се поддържа, че оправдателната присъда е следвало да бъде отменена.

Както бе посочено по – горе, пред настоящата инстанция страните могат да поставят въпроса за точното прилагане на материалния закон, само в рамките на фактическите положения, установени от въззивния съд. След като последният е приел, че обвиненията не са доказани до изискваната от процесуалния закон степен за несъмненост, това негово заключение може да се проверява по касационен ред само в контекста на спазване на процесуалните правила.

Като страна в съдебната фаза на наказателния процес прокурорът лаконично твърди, че правото му да участва в процеса е било ограничено, че съдебният акт е постановен в противоречие със събрания доказателствен материал. Настоящата инстанция счита, че редът за събиране и проверка на доказателствата е спазен. Не е било ограничено правото на държавния обвинител да предлага свой анализ на доказателствените материали, въпреки че в състезателния процес той никога не може да бъде обвързващ за съда.

По настоящото дело, единствените касационни доводи на прокуратурата, които могат да бъдат свързани с основанието по чл. 348, ал. 1, т. 2 НПК, се състоят в критика на начина по който въззивният съд е формирал своето вътрешно убеждение относно правно – релевантните факти. В тази насока, в протеста се поставя въпроса за липсата на обективност, всестранност и пълнота в изследването на доказателствените материали, така както се изисква от принципите на чл. 14, ал. 1 НПК. На този въпрос следва да се даде отговор с настоящото касационно решение, като същевременно се има в пред вид, че по закон въззивната инстанция е последната, обвързана с процесуалното задължение да се произнесе по фактите и обстоятелствата включени в предмета на доказване. Настоящият състав не разполага с правомощието да установява нови положения, защото за разлика от предходните инстанции не провежда съдебно следствие и не оценява непосредствено доказателствените материали.

По настоящото дело първостепенна цел на обвинителната власт е да представи пред съда такива убедителни доказателства, които да го доведат до несъмнен отговор на въпроса извършено ли е или не престъпление от подсъдимата. Няма никакви правни основания настоящата инстанция да не се солидаризира с крайното заключение на въззивния съдебен състав, че тази цел не е постигната.

Възраженията в протеста, по същество се свеждат до твърдението за неправилна преценка на събраните доказателства и от там за незаконосъобразен извод, че подсъдимата не е осъществила състава на посоченото престъпление.

При приетите за установени и от въззивният съд фактически положения, които не подлежат на касационен контрол, както бе посочено и по – горе, с оглед ограничителните основания по чл. 348 НПК, направените изводи, че обвинителната теза не е доказана по несъмнен начин, са напълно законосъобразни. В тази връзка, след пълна, подробна и точна преценка на данните от всички доказателствени средства, относими към главните факти от предмета на доказване в процеса, законосъобразно е било прието, че не може да се направи еднозначен извод и да се приеме, че обвинението е доказано по несъмнен начин, каквото е изискването на чл. 303, ал. 2 НПК. Следователно, вътрешното убеждение на съда, не се основава на произволно възприети фактически положения, а на сериозен и задълбочен анализ на доказателствата. В тази насока въззивният съд не може да търпи упрек, защото при условията на чл. 339, ал. 2 НПК и след анализ на данните от гласните доказателствени средства и писмени доказателства, на които се е позовал въззивника, е мотивирал обоснован извод защо ги отхвърля. Изложил е и убедителни съображения в мотивите си на кои се гради направения извод за невинността на подсъдимата и защо. При така установените факти и обстоятелства от предходните съдилища, относими към предмета на доказване, изводите, че не са изпълнени изискванията на чл. 303, ал. 2 НПК, за доказаност на обвинението по несъмнен начин, са напълно законосъобразни.

Второинстанционният съд в мотивите си много подробно и задълбочено е обсъдил направените възражения във въззивният протест, повторени и пред настоящата инстанция, и в тази връзка е изложил убедителни съображения, защо не ги възприема. Правилно е било прието, че обвинението срещу подсъдимата е единствено, че П. е получил нерагламентиран достъп до конкретен документ – писмо № 00628/29.12.2004 г.. Поради и това направените констатации в мотивите, че

вменените от обвинението и неизпълнени от подсъдимата нормативни текстове установяващи служебни задължения, не са в причинна връзка с претендираният резултат. И това е така защото дори да бе изпълнила задължението си по чл. 47, ал. 1 ЗЗКИ да издаде разпореждане за обикновено проучване на П. П. и дори той да бе получил разрешение за достъп до документи с гриф за защита „поверително”, каквото е било изискването за заеманата от него длъжност, с оглед списъка по чл. 37 ЗЗКИ, той отново не би имал достъп до инкриминирания документ, посочен по – горе, който е бил с гриф „секретно”. От друга страна това писмо не му е било предоставено от подсъдимата за подпис, а от свидетеля Г., който би бил отговорен за това действие, за достъп до този документ. Липсват и доказателства, че П. е прочел текста на писмото, а свидетелски показания установяват, че той е подписал без да го чете – св. Г., т. е. не е имал достъп до класифицирана информация по смисъла на ЗЗКИ. При това положение липсва и претендираният от обвинението риск за настъпване на немаловажни вредни последици, които като част от обективния състав на чл. 282, ал. 1 НК, следва да са реални а не хипотетични.

Липсват също така и доказателства за връзки и отношения между подс. Л. Ш. и П. П. предшествващи във времето постъпването му на работа в Министерството на икономиката или такива установени в последствие, в течение на пребиваването му в това ведомство, които да са от естество да стимулират подсъдимата да създаде благоприятна среда за него на различни длъжности и извън легалния законов регламент. Напротив, от данните от гласните доказателствени средства – св. Х., Кръстев се установява, че тя по никакъв начин не е препоръчвала или протежирала по друг начин П.

Безспорни са фактите, че св. П. е бил назначен от подсъдимата първоначално като съветник на министъра в посоченото министерство, а след това преназначаван от нея като служител по сигурността на информацията и като директор на дирекция „ИОТ, КИСУИК и ПРО” и че за всяка от последните две длъжности се е изисквало разрешение за достъп до класифицирана информация, а такова не е било издадено по причини дължащи се на поведението на подсъдимата. Но както правилно е заключила въззивната инстанция, в това й поведение не може да се намери мотивация за поставяне в услуга на св. П. и за неговото облагодетелстване, било то материално или по друг начин. Както бе посочено по – горе, липсват каквито и да било доказателства в тази насока. Субективен признак на състава на престъплението по чл. 282 НК е целта за набавяне на облага. Т. е. тази цел трябва доказано да е съществувала в съзнанието на

дееца, в случая на Ш. и именно тя да е определяла нейното противодължностно поведение. В тази връзка са законосъобразни изложените съображения от въззивната инстанция на стр. 31 и 32 от мотивите, досежно претендираната облага от обвинението измерена с работната заплата предвидена за заеманата от П. длъжност. Следва да се отбележи, че облагата чието набавяне би следвало да цели дееца, трябва да е противоположна, т. е. дееца или облагодетелстваното лице трябва да няма право на нея, защото се постига по линия на противодължностно поведение. В случая, св. П. е бил назначен като директор на посочената дирекция с определено трудово възнаграждение съобразено с щатното разписание. Липсата на изискуемият му си достъп до боравене с класифицирана информация с ниво „поверително”, което обаче не изключва възможността му да полага труд заемайки тази длъжност, тъй като съгласно длъжностната характеристика, боравенето със защитени от закона сведения е само част от задачите на директора на тази дирекция.

Съставът на Върховния касационен съд, изцяло възприема изводите на решаващия и въззивния съд, относно постановяване на оправдателната присъда. Счита, че мотивите на двете съдебни инстанции в тяхна подкрепа, представляват подробен и изчерпателен анализ, на всички събрани доказателства и същевременно излагащи ясни правни съображения по всеки от инкриминираните факти.

Тезата на прокуратурата по внесения обвинителен акт е че, подс. Ш. през 2004 г., в гр. София, в качеството си на длъжностно лице заемащо отговорно служебно положение – министър на икономиката на Република България и заместник министър председател, ръководител на организационна единица не е изпълнила служебните си задължения, като не е предприела действия свързани с изискванията на службата, установени със закон и подзаконен нормативен акт и да е нарушила служебните си задължения – извършила дейност несъобразена с установените изисквания за заеманата длъжност, с цел да набави на П. П. облага и от това са могли да настъпят немаловажни вредни последици, изразяващи се в създаване на опасност за интересите на Република България, свързани с националната сигурност и отбраната. Естествено основния въпрос е дали обвинението е предоставило преки доказателства за това. Категоричния отговор е отрицателен.

При това положение, правилно въззивната инстанция е изградила достоверна картина на деянието въз основа на общата логическа съвкупност и последователност на данните от гласните доказателствени

средства и останалия събран доказателствен материал. Направила им е щателен анализ поотделно, съпоставила ги е прецизно по между им, до най – дребните детайли. При формиране на цялостната доказателствена маса, върху която е основана фактологията на деянието, не са били допуснати съществени процесуални нарушения. Внимателно е била проверявана достоверността и истинността на твърдяните от подсъдимите и свидетелите факти и преценявана в съвкупност с показанията на останалите свидетели, на другите обективни доказателства, на собствената им логичност и вътрешна убедителност. При констатацията, че съответното гласно доказателствено средство в цялост или в някои части противоречи или остава изолирано и неподкрепено от други доказателствени материали, съдът правилно го е отхвърлил и не го е използвал за достоверен източник на информация за деянието.

Така в мотивите си, както бе посочено и по - горе, подробно е обсъдил събраните доказателства, съпоставяйки ги по между им, посочвайки кои се кредитират и на кои се изграждат направените правни изводи за невинността на подсъдимата.

Касационната проверка за точното прилагане на наказателния закон, се осъществява в границите на установените от въззивния съд фактически положения. В тези параметри, правилно е било прието, че не е установено по несъмнен начин, че подс. Ш., е осъществила състава на посоченото престъпление. Затова, няма никакво основание за уважаване искането по касационната жалба за отмяна на решението и връщане на делото за ново разглеждане.

Посочените в касационния протест възражения по този довод, свързани с предмета на доказване в процеса, са идентични с поддържаните и пред въззивният съд. Същият в мотивите си подробно, изчерпателно и задълбочено се е занимал с тях и е изложил подробни и убедителни съображения защо ги отхвърля. Точен е направеният извод, че обвинението не е доказано по несъмнен начин. Изложените съображения са убедителни, основаващи се на установените и приети данни по делото, споделят се от настоящата инстанция, поради което не се нуждаят от преповтаряне.

По същество, направените възражения се свеждат до твърдения за необосновани изводи относно приетата от въззивната инстанция фактическа обстановка, поради неправилна преценка на събраните доказателства. По своята същност е налице оспорване обосноваността на

съдебния акт във връзка с приетите факти по делото. Достоверността на доказателствените материали не подлежи на преобсъждане в това производство с оглед нормите на чл. 348 НПК. Както бе посочено, настоящата инстанция следи само за правилното приложение на закона и процесуалната законосъобразност на производството, като не може да установява нови фактически положения. Затова процесуалният закон не предвижда необосноваността като касационно основание. В случая същественото е, че в хода на събиране, проверка и оценка на доказателствата е спазен регламентирания процесуален ред. При това тази инстанция при установяване на правно – релевантните факти, не е възприела превратно доказателствата, в разрез с правилата на формалната логика. Изводите ѝ за невиновността на подсъдимата са изцяло подкрепени от посочените по – горе и кредитирани доказателства. Следователно, вътрешното ѝ убеждение не се основава върху произволно възприети фактически положения, а на сериозен анализ на доказателствата.

Решението на въззивната инстанция не страда от пороите визирани в разпоредбите на чл. 348, ал. 3 НПК, наличието на които са само основания за неговото отменяване и връщане на делото за ново разглеждане. В случая същественото е, че при събиране, проверка и оценка на доказателствения материал, не са допуснати нарушения на процесуалните правила.

Съдът е изпълнил в пълен обем процесуалните си задължения, за обективно, всестранно и пълно изследване на обстоятелствата по делото, относими към главния факт на доказване в процеса. При установяване на решаващите факти свързани с въпроса, извършено ли е или не престъпление от подсъдимата, съдът е анализирал подробно доказателствената съвкупност, в която с решаващо значение са данните от гласните доказателствени средства, приложените писмени доказателства, чрез които е установил точно поведението и действията ѝ през инкриминирания период. След като не е установил по несъмнен начин, че подсъдимата е осъществила състава на инкриминираното деяние, правилно е потвърдил оправдателната присъда. Възприемайки констатациите и правните изводи на решаващия съд в тази им част, въззивната инстанция не е допуснала нарушение на процесуалния закон.

По повод на подаден протест пред нея, в изпълнение на процесуалните си задължения по чл. 107, ал. 5 и чл. 339, ал. 2 НПК, след като е обсъдила направените доводи, във връзка със предмета на доказване в процеса, въззивната инстанция мотивирано е обосновала отказа да ги

приеме. Затова възражението, че не са били обсъдени всички събрани доказателства, е неоснователно. При положения, че този съд не е допуснал нарушение на правилата, на съдопроизводството, при анализа и оценката на доказателствата, процесуално недопустимо е касационния състав да подменя вътрешното убеждение на съда по същество, като дава указания за достоверността на съответната група доказателствени средства.

При извършената проверка, не бяха констатирани нарушения на процесуалните правила, които да са ограничили процесуалните права на прокуратурата. По реда на чл. 313 и 314 НПК, е била проверена изцяло правилността на присъдата. Изложени са подробни съображения в тази връзка и са били обсъдени направените възражения. Обезпечена е била процесуална равнопоставеност на страните и осигурена възможност, за устно изложение по направените доводи.

Посочените във касационния протест конкретни възражения във връзка с този довод, за превратна оценка на показанията на свидетелите и приложените писмени доказателства, са били обект на повишено внимание от въззивният съд. Видно от изложените мотиви, те са били подробно и задълбочено обсъдени поотделно и в съвкупност и с останалите събрани доказателства, като са изложени убедителни съображения защо не се възприемат като достоверни, които се възприемат изцяло и от настоящата инстанция, поради което, липсва допуснато съществено процесуално нарушение.

И настоящата инстанция счита, че залегналото в касационния протест основно възражение на представителя на Софийска апелативна прокуратура за превратна преценка на посочените по – горе доказателства, за неоснователно. Оценявайки значението им като „ключово” за решаване на делото, въззивният съд ги е подложил на внимателна преценка, анализирал ги е изключително подробно, комплексно, с оглед всички действително установени по делото факти. В тази насока е изложил убедителни доводи, с които съставът на Върховния касационен съд изцяло се съгласява, поради което те не се нуждаят от преповтаряне. Тези доказателства са били обсъдени в мотивите на двете предходни инстанции много пространно и съобразно действителното им съдържание.

В заключение следва да се отбележи, че при правилната интерпретация на установената фактология на деянието, на подс. Ш., законосъобразно и въззивният съд е приел, че обвинителната теза не е доказана по несъмнен начин, тъй като безспорно установените по делото

факти, преценени поотделно и в тяхната съвкупност, в тяхната логическа връзка, са крайно недостатъчни и несигурни, за да обосноват еднозначни, изключващи всякакво съмнение осъдителни изводи. Имал е основание да потвърди оправдателната присъда, тъй като е изхождал от трайно установени принципи в демократичните наказателно – правни системи, а именно – възложената тежест върху прокуратурата да докаже внесеното в съда обвинение при спазване на правилата за справедлив процес и високите изисквания на закона – за постановяване на осъдителна присъда само при доказване на обвинението по несъмнен начин.

С оглед на всичко изложено настоящата инстанция счита, че не е налице нито от хипотезите по чл. 348, ал. 1, т.т. 1 и 2 НПК, за да възникне задължение на касационната инстанция, за отмяна на съдебния акт, поради което протеста се явява изцяло неоснователен.

Водим от горното и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 НПК, състав на 2-ро наказателно отделение при Върховния касационен съд

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА въззивно решение № 6/23.04.2013 г., постановено по внохд № 00118/2012 г., на Софийския апелативен съд, наказателно отделение, 4-ти състав.

Председател :

Членове:

